

Percepția spațiului construit - investigații sociologice. Studiu de caz Alexandria / Perception of built space - sociological investigations. Case study of Alexandria municipality

Anne Marie Gacichevici (1)

(1) doctorand, Școala Doctorală de Arhitectură, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București, România

Abstract. The first part of the case study carried out at the level of the city of Alexandria is made up of the data obtained from the interviews and their interpretation. The sample components were distributed in such a way that the interviews were representative at the local level and ensured respect for the principle of equal opportunities. The questions in the interview were formulated in such a way as to: answer the objective of identifying the expectations of citizens regarding the entities that should be involved in improving the built environment, in educating and informing about the architectural aesthetics of the space and the importance of their involvement in maintaining and improving the aesthetics of public space and implicitly on the quality of life; to provide relevant information for establishing the needs to identify solutions to improve decision-making transparency and active involvement in consultative and decision-making processes; to assess the perception of the present situation; to inventory the expectations regarding the quality of the services provided by the national authorities, the European Union, the Local Council/City Hall, the environmental and heritage authorities, cultural entities, etc.

Key words: expectations of citizens, the built environment, the quality of life, local and central public administrations, the quality of the services

1. Introducere

Scopul principal este crearea unei imagini cât se poate de clară asupra percepției cetățenilor rezidenți din Municipiul Alexandria și a angajaților Primăriei Municipiului Alexandria asupra conceptului de estetică arhitecturală și a dezvoltării arhitecturale a localităților, a factorilor de influență și putere de decizie, a importanței pe care aceștia o acordă implicării în menținerea și îmbunătățirea esteticii spațiului public și implicit asupra calității vieții.

În acest sens au fost realizate 53 de chestionare aplicate pe un eșantion reprezentativ cu cetățeni, aleși locali, personal de conducere, funcționari și personal contractual din cadrul Primăriei municipiului Alexandria, în calitatea lor de beneficiari ai unui mediu construit aflat într-un proces continuu de evoluție și adaptabilitate atât la schimbările climatice, cât și la o evoluție a tehnologiei.

Prima parte a studiului de caz este alcătuită din datele obținute în urma interviurilor și interpretarea acestora. Componentele eșantionului au fost distribuite astfel încât interviurile să fie reprezentative la nivel local și să asigure respectarea principiului egalității de șanse. Întrebările din interviu au fost formulate în așa măsură încât: să răspundă obiectivului de identificare a așteptărilor cetățenilor în legătură entitățile care ar trebui să se implice în îmbunătățirea mediului construit, în educarea și informarea referitoare la estetica arhitecturală a spațiului și a importanței implicării acestora în menținerea și îmbunătățirea

esteticii spațiului public și implicit asupra calității vieții; să furnizeze informații relevante pentru stabilirea nevoilor de identificare a soluțiilor de îmbunătățire a transparenței decizionale și de implicare activă în procesele consultative și decizionale; să evalueze percepția privind situația prezentă; să inventarieze așteptările cu privire la calitatea serviciilor oferite de autoritățile naționale, uniunea europeană, consiliul local/primăria, autoritățile de mediu și patrimoniu, etități culturale, ș.a.m.d.

2. Rezultatele sondajului realizat la nivelul municipiului Alexandria- analiză și concluzii

Prima întrebare pe marginea căreia cetățenii din Alexandria au fost rugați să își exprime părerea a fost cea legată de principalele cauze ale degradării arhitecturale a spațiului urban. Așadar, primele trei cauze prioritare în viziunea cetățenilor intervievați au fost: scăderea activității economice(declinul turismului, închiderea fabricilor, declinul imobiliar, explozia prețurilor materiei prime, etc.), urmată de numărul mare al populației cu grad redus de educație și de politicile naționale slabe.

Este de remarcat faptul că, deși prima cauză care acoperă un procentaj ridicat din totalul răspunsurilor, această problemă a fost considerată prioritară de către toți cetățenii intervievați. În absolut toate cazurile, această problemă a fost enunțată ca ocupând primul loc în topul celor trei probleme prioritare ale comunității.

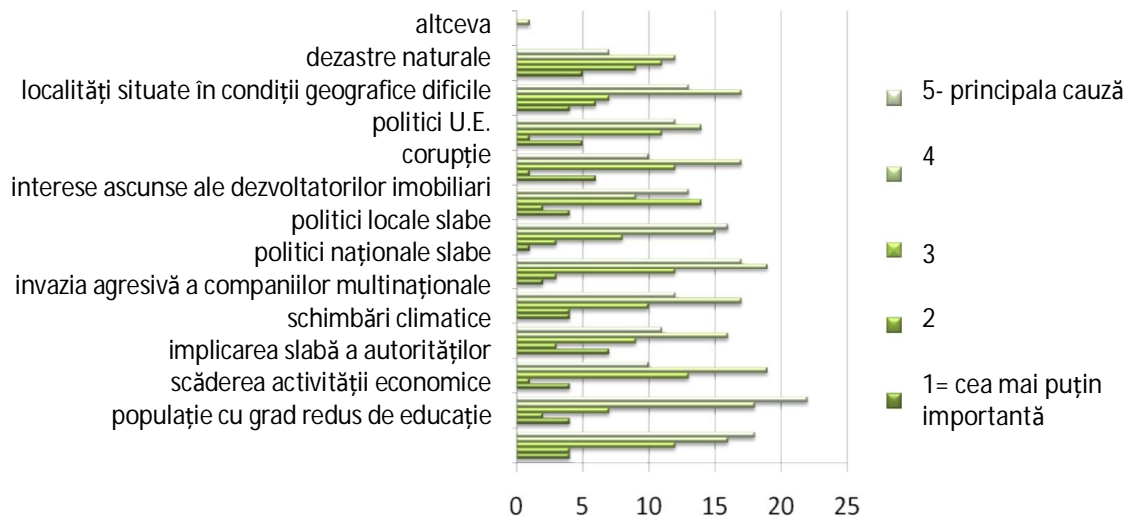

Fig. 1. Cauze ale degradării arhitecturale a spațiului construit.

Conform sondajului efectuat, cetățenii au considerat că scăderea activității economice în municipiul Alexandria este una din cauzele principale ale degradării arhitecturale a spațiului construit. Altfel tradus, scăderea activității economice și implicit lipsa dinamicii în economia internă prin apariția în orașe a funcțiunilor agresive, concentrarea puterii economice în mâinile speculanților de orice fel, existența unor mari diferențieri între orașe și teritorii, bazate mai mult pe elemente de conjunctură și lipsă de gestionare inteligentă și inventivă a spațiului, a determinat migrarea forței de muncă calificate.

Totodată, la nivelul municipiului Alexandria și a mediului periurban se poate observa o tendință de scădere constantă a populației sub influența îmbătrânirii demografice (fig. 2), scăderii natalității și a emigrării forței de muncă (în zone urbane mai dezvoltate sau în afara țării pentru studii sau locuri de muncă) și a unui spor natural cu valori negative. Același fenomen de scădere constantă dar ușoară al populației se observă și la nivelul județului Teleorman, de la 431.675 în ianuarie 2007 la 372.281 în ianuarie 2019, cu o diferență de 59.394 persoane. Mediul urban, atât la nivelul regiunii cât și al județului a suferit evoluții asemănătoare, cu schimbări la fel de accentuate, de la 155.123 în anul 2007, la 136.085 în anul 2019.

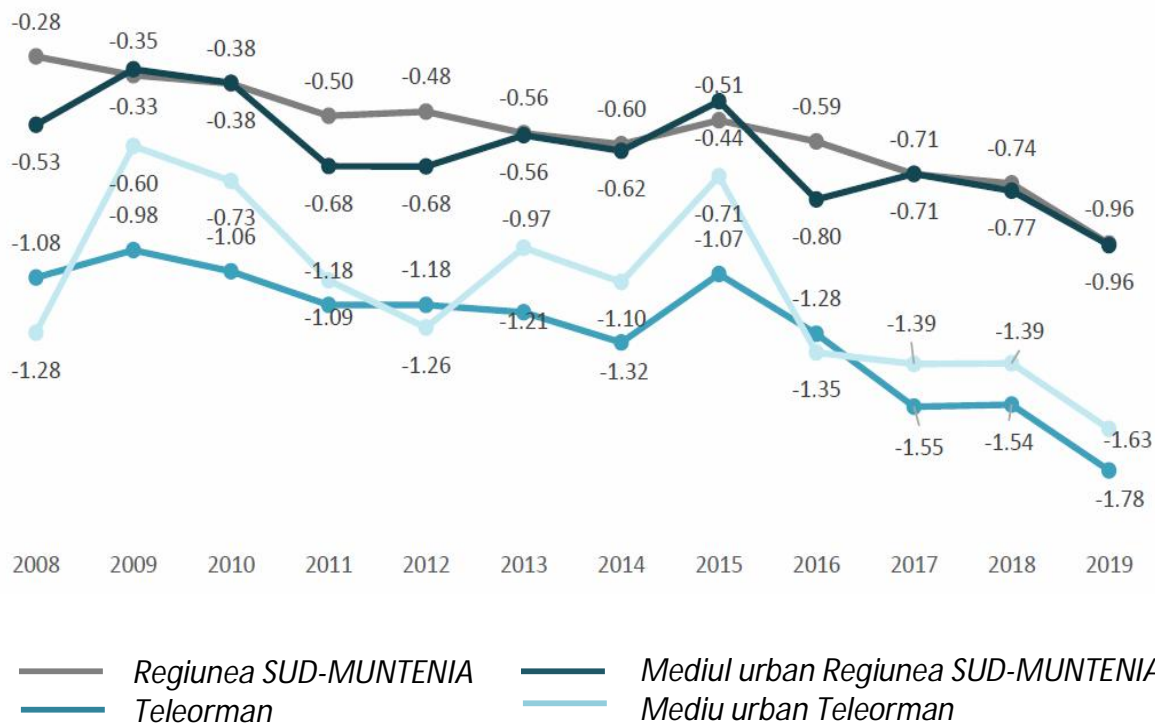

Fig. 2. Evoluția procentuală a populației (%) în regiunea Sud-Muntenia și Teleorman, 2007-2019. Sursa: Baza de date INS TEMPO.

Orientarea spre sectoarele terțiare a generat în mod cert fenomenul de dezindustrializare, care pe lângă faptul că este un fenomen economic, poate fi în același timp și unul cultural, întrucât spațiile post-industriale au o dimensiune estetică și o valoare istorică pentru localitate.

Activitatea industrială din municipiul Alexandria este marcată, similar situației la nivelul județului Teleorman, de restructurări și reducerea capacității de producție, fenomen general la nivelul altor localități cu profil industrial din țară. Totuși, este de remarcat faptul că industria contribuie cu aproape un sfert la Valoarea Adăugată Brută la nivel județean, în creștere cu aproape 15% comparativ cu anul 2007. Conform bazei de date Tempo INS și a Inspectoratului Teritorial de Muncă Teleorman, în municipiul Alexandria, în sectorul industrial sunt active 192 de companii (2018), ce angajează 5.185 de salariați și generează o cifră de afaceri de peste 800 mil. RON. Practic, 12,4% din totalul întreprinderilor din municipiu, active în domeniul industrial, sunt responsabile de 44,5% din forța de muncă din mediul privat și de 28,7% din cifra de afaceri totală. Astfel, domeniul industrial reprezintă un

vector important de ocupare, însă este caracterizat de o productivitate redusă, iar lipsa interesului pentru regenerarea zonelor și revitalizarea culturii industriale, a poziționat sectorul de industrie pe plan secund în dezvoltarea localității.

Domeniul comercial este și el într-o continuă schimbare, dată fiind și puternica influența a globalizării. Datorită limitărilor legislative și a unor interese private, se dezvoltă noi zone rezidențiale și comerciale poziționate pe raza unității administrativ-teritoriale a municipiului Alexandria în baza unor documentații de urbanism derogatorii. Necesitatea acestora a fost generată de direcția de dezvoltare a municipiului și de planul urbanistic general a căror reglementări și direcții de dezvoltare sunt total depășite în raport cu noile realități economice și teritoriale ale municipiului, ceea ce impune actualizarea acestuia.

În contextul legislației specifice care a produs efecte în teritoriul municipiului Alexandria și a unei dinamici urbane accentuate care s-a manifestat în ultimii ani, a devenit evident că este necesară o actualizare și o revizuire a documentației de planificare urbanistică generală/reglementărilor existente, astfel încât viitorul Plan Urbanistic General (P.U.G.), care va trebui să devină operațional cât mai curând posibil (conform Legii nr. 350/ 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, termenul de valabilitate a planurilor de urbanism generale elaborate și aprobate până în anul 2003 poate fi prelungit prin hotărâre a consiliului local până la data aprobării, în condițiile legii, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2023), să-și fundamenteze propunerile de dezvoltare și organizare spațială a teritoriului pe date reale, atât din punctul de vedere al regimului terenurilor, precum și din cel al utilizării funcționale a acestora, cu indicatorii urbanistici asociați. Planul General de Urbanism în vigoare al Municipiului Alexandria, aprobat prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Alexandria nr. 104/1999 și prelungită prin Hotărârea Consiliului Local Alexandria nr. 405/2015, a înregistrat, de-a lungul unei perioade de mai bine de 10 ani, diferite solicitări de intervenții importante prin intermediul Planurilor Urbanistice Zonale (P.U.Z.) devenind astfel depășit în raport cu noile realități economice și teritoriale ale municipiului, ceea ce impune actualizarea acestuia.

Dezvoltarea municipiului Alexandria nu reprezintă doar o problemă a autorităților locale ci ține și de voința și capacitatea comunității de a defini obiective strategice și de a le transpune în programe operaționale. Pentru o dezvoltare durabilă și inteligentă o localitate are nevoie de implicarea resurselor de creativitate și energie din comunitate, iar administrația locală are rol de facilitator și integrator al perspectivelor strategice existente. Strategia de dezvoltare locală a municipiului Alexandria pentru perioada 2021-2027 a fost elaborată pe baza valorizării extinse a expertizei existente în comunitatea alexandreeană. Succesul implementării este direct dependent de existența unui parteneriat permanent între administrația locală și comunitate. Aceasta nu este strategia Primăriei și Consiliului Local al municipiului Alexandria, ci strategia întregii comunități.

Numărul mare al populației cu grad redus de educație a ocupat locul doi în topul problemelor care ar cauza degradarea arhitecturală a spațiului urban. Dintre cei chestionați, 42% au considerat că lipsa educației poate fi un factor important care contribuie la degradarea mediului construit.

Din perspectiva filosofului Constantin Noica¹, principalul mijloc prin care o națiune își poate localiza problemele și deficiențele este cultura. Cultura presupune existența unor valori spirituale și a unui ansamblu de cunoștințe ale societății și impune: o anume identitate culturală definită de un ansamblu de credințe, norme, valori, reprezentări, obiceiuri, obiecte și expresii artistice comune unui grup, interiorizate psihic, ce determină un stil de viață specific, un anume comportament uman, un anume tip de nevoi și activități umane, ce se desfășoară și în cadrul spațiilor publice și care asigură o unitate simbolică a aceluia grup.

Identitatea urbană este similară identității locului, așa cum o definește Graumann, C. (1991), fiind compusă dintr-un tipar complex de idei conștiente și inconștiente, credințe, preferințe, nevoi, scopuri, aspirații și comportamente relevante în mediul fizic.

Din păcate, construcțiile nu sunt veșnice și indestructibile, fiind supuse degradării odată cu trecerea timpului, unele mai încet, altele mai repede, în funcție de multe condiții, unele prielnice, altele adverse existenței lor. Pe lângă factorii ce contribuie la reducerea duratei de exploatare și de existență a construcțiilor- acțiunea agenților de mediu natural și tehnologic, propriile neajunsuri create de existența defectelor induse în procesul de concepere, proiectare, execuție și exploatare, se evidențiază în primul rând activitatea de mentenanță și de reabilitare, intervenții menite a reface aptitudinea pentru exploatare a construcțiilor supuse degradării. Lipsa de cultură, indiferența față de mediul construit și implicit de estetica arhitecturală, pot compromite definitiv identitatea culturală a multor localități din România, alături de distrugerea clădirilor de patrimoniu.

Pe locul trei în topul problemelor care ar cauza degradarea arhitecturală a spațiului urban, după lipsa educației în ceea ce privește mediul construit, respondenții au menționat politicile naționale slabe. Potrivit sondajului menționat, 32% din respondenți au menționat că politicile naționale slabe constituie de asemenea un factor important în degradarea arhitecturală a spațiului construit, ceea ce indică faptul că alexandrenii sunt conștienți că politicile, planurile și strategiile de acțiune locale sunt elaborate în relație cu obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României(aspect ce rezultă și din sondajul efectuat- politicile locale urmând ca procentaj imediat politicilor naționale), pe care le consideră nesatisfăcătoare din punctul de vedere al capacității de a răspunde nevoilor identificate la nivelul comunităților și că politicile publice ar trebui să fie accesibile, inteligibile și legitime din punct de vedere social, asigurând prosperitatea și competitivitatea într-un mod sustenabil din punct de vedere economic, al bunăstării sociale, ordinii și siguranței publice și în aceeași măsură a protecției mediului înconjurător. Calitatea politicilor publice, poate fi evaluată numai prin raportarea la eficiența și capacitatea de a răspunde nevoilor identificate la nivelul unei comunități.

Referitor la politicile naționale, România și-a asumat, împreună cu cele 192 state membre ale Organizației Națiunilor Unite (O.N.U.) și Uniunii Europene (U.E.), asigurarea cadrului național pentru susținerea celor 17 obiective ale Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a O.N.U. A/R.E.S./70/1, în cadrul Summit-ului

---

¹ Constantin Noica, Modelul cultural european, Humanitas, București, 1993, p.60

O.N.U. pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015². Planul de acțiune pe care România l-a ales să îl susțină în următorii ani, se adresează ameliorării sărăciei, combaterii inegalităților, in justiției sociale și protejării planetei până în anul 2030.

Dacă strategia precedentă a sprijinit revenirea din criza economică și financiară resimțită după anul 2008, în momentul de față este nevoie de o nouă abordare adaptată nevoilor generate de anul 2023, construită în jurul cetățeanului și nevoilor generațiilor viitoare, o strategie care să țină cont de realitățile economice, sociale și de mediu de la nivel mondial, european și național și care să satisfacă „nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi”- una din cele mai cunoscute definiții a dezvoltării durabile emisă de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare în raportul „Viitorul nostru comun”. Strategia aceasta, care va trebui să aibă un orizont de timp ce va cuprinde și generațiile viitoare, urmărește crearea unui model-cadru de gândire care, „odată însușit de către cetățean, va ajuta la crearea unei societăți mai echitabile, definită prin echilibru și solidaritate și care să poată face față schimbărilor aduse de probleme actuale globale, naționale și regionale”³.

Alte cauze ale degradării arhitecturale a spațiului construit, în ordine descrescătoare au fost considerate de către repondenți: politicile locale slabe, interesele ascunse ale dezvoltatorilor imobiliari, politici U.E. pe același loc cu invazia agresivă a companiilor multifuncționale, schimbări climatice, implicarea slabă a autorităților, corupție și pe ultimul loc dezastrele naturale.

În concluzie, conform sondajului, reiese că degradarea arhitecturală a spațiului urban, este rezultatul în principal al scăderii activității economice. În fond și la urma urmei, problema degradării construcțiilor este o problemă economico-financiară, care îi privește pe toți proprietarii de construcții din țara aceasta, fie ei publici sau privați și care coroborată cu numărul mare al populației cu grad redus de educație, duce la apariția unor construcții a căror aspect frizează esteticul, dar și siguranța utilizării lor, constituind, în ultimă instanță, o dovadă clară a neglijenței din partea proprietarilor.

Promovarea actuală a ideii că autoritățile publice sunt dezinteresate de aspectul arhitectural al localităților pe care le administrează este neîntemeiată pentru Alexandria, fapt întărit atât de rezultatul sondajului referitor la „implicarea slabă a autorităților”, dar și de instrumentele prin care autoritatea locală are creată baza legală de a asigura punerea în valoare și în siguranță a fondului construit.

La nivelul municipiului Alexandria, cât și în alte localități, a fost elaborat un regulament local privind stabilirea condițiilor de impunere a suprainpozității pe clădirile și terenurile neîngrijite din intravilanul localității, regulament al cărui obiectiv principal constă în asigurarea punerii în valoare și în siguranță a fondului construit, prin atingerea următoarelor ținte: ridicarea conștiinței civice a cetățenilor care dețin proprietăți în clădiri clasificate L.M.I. sau în zone construite protejate clasificate L.M.I., gestionarea eficientă a patrimoniului construit și punerea în siguranță a domeniului public, creșterea atractivității turistice și

² Guvernul României(2018). „Strategia Națională din 9 noiembrie 2018 pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030” *Monitorul Oficial*, 985

³ Idem

investiționale, clarificarea unor situații juridice în care se regăsesc proprietarii de bună credință care din proprie inițiativă doresc reabilitarea clădirilor și nu în ultimul rând, mobilizarea/ atragerea de resurse financiare pentru realizarea lucrărilor de reabilitare.

În aceste condiții, când autoritățile locale și-au creat instrumentele legale pentru a identifica, monitoriza și gestiona situația construcțiilor neîngrijite- introducând supraimpozitarea în urma căreia proprietarii de clădiri/ terenuri neîngrijite ajung să plătească impozite de până la 500% dacă nu fac dovada demarării procedurii de autorizare, diseminând informații despre programe de sprijin și facilități financiare pentru proprietari, lansate de autoritățile centrale- pentru care o foarte mică parte din proprietarii privați și-au îndreptat atenția, rezultă că "dezinteresul" asupra problematicii degradării mediului construit cade strict în sfera cetățeanului. Acest aspect generează în mod vizibil un cerc vicios, întrucât ne întoarce din nou la problema economico-financiară, identificată de repondenți ca fiind în topul cauzelor esențiale ce determină degradarea spațiului urban.

Pentru a întrerupe acest perpetuum mobile generat de instabilitatea financiară a cetățenilor, a fost lansat în 2022 de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Planul Național de Redresare și Reziliență al României (P.N.R.R.), proiect conceput să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene, stabilite prin Regulamentul nr. 241/2021 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021 și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ atât țara, cât și întreaga lume. Astfel că, prin Componenta 5 a P.N.R.R.- Valul renovării se propun o serie de reforme și investiții, ce au ca scop implementarea unor modificări legislative și programe privind renovarea clădirilor publice, rezidențiale și de patrimoniu.

După listarea cauzelor prioritare ale degradării arhitecturale a spațiului urban, cetățenii au fost rugați să bifeze actorii care, în viziunea lor, ar trebui să se implice în îmbunătățirea aspectului arhitectural al spațiului public. Astfel că, pe primul loc, a rezultat consiliul local/ primăria într-un procent de 62%, urmate de autoritățile naționale-57% și autoritățile de patrimoniu- 47% (fig. 3). În conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul Administrativ, Autoritățile administrației publice locale sunt: consiliile locale, primarii și consiliile județene. Conform sondajului, cetățenii au considerat într-o pondere relativ mare, că îmbunătățirea aspectului arhitectural al spațiului public urban cade în sarcina consiliilor locale/primăriei.

Din experiența acumulată până în prezent, confuzia cetățenilor apare, de cele mai multe ori, în jurul termenului de administrație publică. Ignoranța și dezinteresul cetățenilor de a se implica activ în actul propriu-zis al guvernării își are originile în definirea termenului de administrație publică.

Până la apariția Ordonanței de urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul Administrativ, în ciuda numeroaselor acte normative ce reglementau dreptul administrativ român, noțiunea de administrație publică nu se bucura de o definiție legală, sarcina de a o defini, rămânând doctrinei, care până în prezent a oferit varii înțelesuri noțiunii. Astfel, administrația publică a fost conturată, în accepțiunea lui A. Negoită ca o „*activitate care consta, în principal, în organizarea și asigurarea executării, dar și în executarea nemijlocită a prevederilor*

Constituției, ale tuturor actelor normative și ale celorlalte acte juridice emise de autoritățile statului de drept, activitate realizată de către autoritățile administrației publice (...).⁴

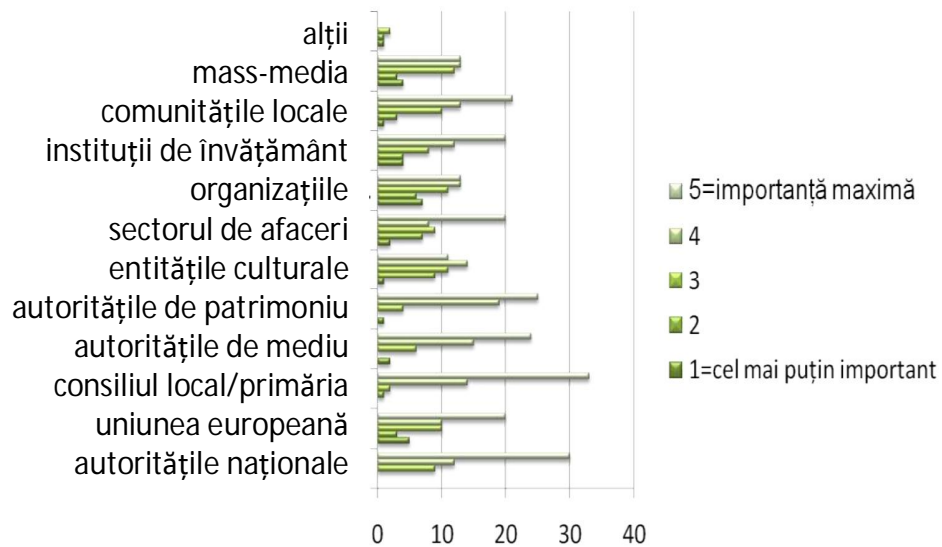

Fig. 3. Actorii implicați în îmbunătățirea aspectului architectural al spațiului construit.

Conceptul de administrație publică presupune în viziunea D. Apostol Tofan definirea și clarificarea celor două sensuri identificate de aceasta- sensul funcțional, material atunci când folosim noțiunea de administrație publică cu înțelesul de activitate de organizare și punere în aplicare a legilor, desfasurată de anumite structuri administrative în scopul satisfacerii interesului public prin asigurarea funcționării serviciilor publice și sensul organic, atunci când folosim aceeași noțiune pentru a delimita respectivele structuri administrative, deci când ne referim la organele care realizează această activitate- ducerea la îndeplinire a legilor sau în limitele legii și se prestează servicii, în regim de putere publică.⁵

În 2019, Codul Administrativ, aprobat prin Ordonanța de urgență nr. 57, a reglementat noțiunea de administrație publică eliminând vidul legislativ creat. Astfel, în înțelesul codului, la articolul 5, administrația publică a fost definită drept „totalitatea activităților desfășurate, în regim de putere publică, de organizare a executării și executare în concret a legii și de prestare de servicii publice, în scopul satisfacerii interesului public”⁶, legea ținând cont practic de înțelesul funcțional consacrat de doctrina românească.

Dacă scopul administrației publice este satisfacerea interesului public, rezultă că „interesul public” este în strânsă legătură cu înțelegerea noțiunii de „administrație publică”. Dacă conceptul de „administrație publică” a primit o definiție clară abia în Codul Administrativ, „noțiunea de interes public” s-a bucurat de o definiție legală încă de dinainte de apariția codului(acesta neaducând o definiție nouă noțiunii). Astfel, în sensul Legii 544/2004, art.2, alin.(1), lit.r), „interesul legitim public” este definit ca fiind „interesul care vizează ordinea de drept și democrația constituțională, garantarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor

⁴ A. Negoita, *Drept administrativ*, Ed. Sylvi, București, 1996, p. 3

⁵ Dana Apostol Tofan, *Drept Administrativ. Note de curs*, Vol. I, Universitatea „Dunărea de Jos”, Facultatea de drept, 2009, p. 6.

⁶ Guvernul României(2019), „Ordonanța de urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ”, *Monitorul Oficial*, 555

fundamentale ale cetățenilor, satisfacerea nevoilor comunitare, realizarea competenței autorităților publice".⁷

De asemenea, D. Apostol Tofan „ (...) desemnează *necesitățile materiale și spirituale ale cetățenilor, la un moment dat, cu precizarea că această sintagmă asemeni altora, ca de exemplu, ordine publică, bun public, etc., este un concept ce depinde de scopurile politice, sensul său putând să se modifice o dată cu schimbarea concepțiilor politice, în cazul alternanței la putere*".⁸ Se poate constata că doctrina și-a asumat și de această dată sarcina de a defini noțiuni, „interesul public” fiind dependent, în opinia doctrinară, de viziunea forței politice guvernante asupra necesităților materiale și spirituale ale cetățenilor.

În concluzie, rezultatul sondajului referitor la actorii a căror implicare în îmbunătățirea aspectului arhitectural al localităților poate deveni cheia în diminuarea degradării arhitecturale a spațiului urban, conturează în procent de 62% prezența consiliului local/primăria. Procentul ridicat al repondenților, situează astfel noțiunea de „interes public” la nivelul sensului subiectiv, privând de previzibilitate însăși ideea fundamentală a dreptului administrativ.

Chiar dacă nevoile sociale sunt subiective este imperios necesar ca administrația publică să fie ghidată de elemente stabile și obiective, fapt reglementat prin art. 10 din Codul Administrativ, care stabilește o ordine de prioritate, subliniind că autoritățile și instituțiile administrației publice, precum și personalul din cadrul acestora au obligația de a urmări satisfacerea interesului public înaintea celui individual sau de grup.

După descrierea și definirea clară a noțiunii de administrație publică, este necesară clarificarea unei alte confuzii pe care cetățenii o fac la definirea termenilor de consiliu local și primar, elemente ce definesc administrația publică locală și implicit la identificarea clară a atribuțiilor fiecăruia. Astfel, conform Ordonanței de urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul Administrativ, art. 106, „*autoritățile administrației publice din (...) municipii sunt consiliile locale ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive*”, autorități ce se aleg prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile prevăzute de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale.

Numărul membrilor fiecărui consiliu local se stabilește prin ordin al prefectului, în conformitate cu statisticile furnizate de Institutul Național de Statistică la data de 1 ianuarie a anului în care se organizează alegerile, în funcție de numărului locuitorilor comunei, ai orașului sau ai municipiului și de domiciliul acestora⁹. Astfel că, în conformitate cu art. 112 din Cod, pentru municipiul Alexandria, cu o populație cuprinsă între 50.001 și 100.000, inclusiv, numărul consilierilor locali este de 21.

⁷ Parlamentul României(2004), " Legea 544 din 2 decembrie 2004 a contenciosului administrativ", *Monitorul Oficial*, 1154

⁸ Dana Apostol Tofan, *Drept Administrativ. Note de curs*, Vol. I, Universitatea "Dunărea de Jos", Facultatea de drept, 2009, p. 7.

⁹ Guvernul României(2019), Ordonanță de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul Administrativ, *Monitorul Oficial*, 555

Consiliul local, prin aleșii locali, are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale. Consiliul local are atribuții „privind unitatea administrativ-teritorială, organizarea proprie, precum și organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor publice de interes local și ale societăților și regiilor autonome de interes local; atribuții privind dezvoltarea economico-socială și de mediu a comunei, orașului sau municipiului; atribuții privind administrarea domeniului public și privat al comunei, orașului sau municipiului; atribuții privind gestionarea serviciilor de interes local; atribuții privind cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern”¹⁰.

Tot codul administrativ, la art. 154, detaliază rolul primarului, în calitate de autoritate publică executivă. Astfel, acesta asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a ordonanțelor și hotărârilor Guvernului, a hotărârilor consiliului local. „Primarul dispune măsurile necesare și acordă sprijin pentru aplicarea ordinelor și instrucțiunilor cu caracter normativ ale miniștrilor, ale celorlalți conducători ai autorităților administrației publice centrale, ale prefectului, a dispozițiilor președintelui consiliului județean, precum și a hotărârilor consiliului județean, în condițiile legii”¹¹. Chiar dacă cetățenii consideră că primarul în calitate de ales local are obligația de a soluționa toate nevoile acestora, indiferent de natura lor, prin aplicarea prevederilor art. 154- „asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor”, nu trebuie uitat faptul că acesta, în calitate de autoritate executivă, are doar atribuții de a pune în aplicare, prin aparatul de specialitate aflat în subordine- structurat pe compartimente funcționale încadrate cu funcționari publici și personal contractual, hotărârile consiliului local(consiliu care prin aleșii locali, „are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale” așa cum prevede art. 129, alin.(1) din Cod).

De asemenea, consiliul local în calitate de autoritate deliberativă are atribuții în conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale; punerea în valoare, în interesul colectivității locale, a resurselor naturale de pe raza unității administrativ-teritoriale și respectiv atribuții în dezvoltarea urbană, în conformitate cu prevederile art.129, alin.(7).

În aceste condiții, revenind la problematica aspectului arhitectural al localităților, se concluzionează faptul că atribuțiile administrației publice locale se limitează doar la aspecte din sfera dezvoltării urbane a localității, cea estetică concentrându-se doar pe patrimoniul construit înscris în L.M.I.(monumente cu valoare istorică și arhitecturală, conform art. 129, alin.(7), lit. j)). Dacă pentru deținătorii de imobile de patrimoniu au fost elaborate ghiduri de bune practici astfel încât aceștia să știe în ce condiții pot efectua intervenții, ghiduri elaborate în baza Legii 422/ 2001 privind protejarea monumentelor istorice, iar măsura supraimpozitării cu până la 300% a clădirilor cu statut de monument istoric sau clădirilor aflate în zonele protejate care sunt lăsate în paragină a început să dea rezultate (întrucât

---

¹⁰ Idem

¹¹ Idem

proprietarii au demarat procedurile pentru reabilitarea fațadelor), rămâne însă de soluționat problema esteticii arhitecturale a clădirilor care nu se încadrează în nici una din categoriile descrise. La o primă analiză, s-ar putea considera că ghidurile de bune practici- cu propuneri cu caracter orientativ, pertinente, pot fi aplicabile tuturor clădirilor, indiferent de specificul zonei, dar ne lovim aici de activitatea de arhitect, ca practică a „unui artist-creator”, de „creația arhitecturală” a „artistului-creator” și implicit de conceptul de „drept de autor” care este foarte bine fundamentat și reglementat legislativ.

În concluzie, administrația publică are atribuții clar definite în dezvoltarea localităților din punct de vedere urban, în conformitate cu prevederile art. 27¹, lit. a) și b) din Legea 350/2001, republicată: „Primarul(...) prin structura responsabilă cu urbanismul condusă de arhitectul-șef din cadrul aparatului de specialitate, are următoarele atribuții în domeniul urbanismului :asigură elaborarea de proiecte de strategii de dezvoltare urbană și teritorială și le supune aprobării consiliului local(...) și asigură elaborarea planurilor urbanistice aflate în competența autorităților publice locale, în conformitate cu prevederile legii”, dar nu dispune de instrumentele legale pentru a putea gestiona dezvoltarea arhitecturală durabilă a localităților pe care le administrează.

Continuând analiza rezultatelor sondajului la întrebarea „cine credeți că ar trebui să se implice în îmbunătățirea aspectului arhitectural al spațiului public urban?”, repondenții au răspuns în proporție de 57% , autoritățile naționale. Dacă pe primul loc a rezultat Consiliul Local- ca autoritate deliberativă și Primarul- ca autoritate executivă, implicarea autorităților naționale- Guvernul în îmbunătățirea aspectului arhitectural ocupă și ea, în viziunea cetățenilor, o poziție importantă.

În România Guvernul, este consacrat în art. 102 - 115 și își desfășoară activitatea potrivit Legii nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului și a ministerelor¹². Guvernul României este organul central al puterii executive care exercită, în conformitate cu legea, administrația publică pe întreg teritoriul țării¹³. Conform art. 102, alin.(1), Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.¹⁴ În consecință, Guvernul este parlamentar prin origine și guvernamental prin funcție, reținând că programul politic rămâne un document exclusiv al Guvernului, dar liniile sale de forță sunt acceptate de Parlament¹⁵.

Guvernul este organizat în ministere, dintre acestea, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, organ de specialitate cu autoritate pentru lucrări publice, construcții, disciplina în construcții, amenajarea teritoriului, urbanism, arhitectură, mobilitate urbană, locuire, reabilitarea termică a clădirilor, ș.a.m.d., asigură, potrivit legii, elaborarea cadrului normativ și instituțional pentru realizarea obiectivelor din domeniile sale de activitate. Reprezintă interesele autorităților administrației publice locale în cadrul Guvernului,

¹² Guvernul României (2001), Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea guvernului și ministerelor, Monitorul Oficial, 164, modificată și completată prin Legea nr. 23 din 3 martie 2004, Monitorul Oficial, 187

¹³ Miron Dan, *Drept civil și administrativ*, Ed. Muntenia & Legea, Constanța, 2002, p. 91.

¹⁴ Guvernul României(2008), Ordonanță de urgență nr. 221 din 23 decembrie 2008 pentru stabilirea unor măsuri de reorganizare în cadrul administrației publice centrale, *Monitorul Oficial*, 882

¹⁵ Manda Corneliu, *Drept administrativ*, Ed. Victor, București, 2000, p. 199

gestionând domeniul amenajării teritoriului, urbanism, mobilitate urbană și arhitectură, domeniul lucrărilor publice, domeniul construcțiilor, gestiunii și dezvoltării imobiliar-edilitare, domeniul locuirii, locuințelor și al clădirilor de locuit, al reabilitării termice și al eficienței termice a clădirilor, asigurând prin structurile de specialitate, disciplina și calitatea în construcții, urbanism și amenajarea teritoriului, autorizarea execuției lucrărilor de construcții și avizarea documentațiilor tehnico-economice, conform legii¹⁶.

Cu alte cuvinte, din rezultatul sondajului reiese că repondenții sunt conștienți că un impact semnificativ asupra îmbunătățirii esteticii arhitecturale a localităților îl are și implicarea autorităților centrale, întrucât elaborează strategii, politici, programe și planuri pentru domeniile sale de activitate, asigurând fundamentarea acestora la nivel național, regional și local, prin elaborarea de analize teritoriale și utilizarea instrumentelor de monitorizare și analiză a stării teritoriului, politici, strategii și programe cu care autoritățile publice locale trebuie să se alinieze.

Sondajul a mai scos la iveală că 47% din cetățenii intervievați au considerat că autoritățile de patrimoniu joacă și ele un rol important în îmbunătățirea esteticii arhitecturale. Sfera acțiunii autorităților de patrimoniu se reduce însă doar la protejarea clădirilor cu statut de monument istoric, a clădirilor aflate în zona de protecție a monumentelor istorice și respectiv a zonelor protejate, având la bază legea 422/ 2001 privind protejarea monumentelor istorice, iar atingerea indicatorilor din programele cuprinse în Strategia națională privind protejarea monumentelor istorice 2022-2032 Proiectul „Monumente istorice - planificare strategică și politici publice optimizate” SIPOCA 389/SMIS 115895, este considerată o prioritate. Conservarea clădirilor cu valoare istorică reprezintă o prioritate pentru cultura oricărei țări civilizate, iar restaurarea, reabilitarea, conversia arhitecturală ar trebui să fie considerate astăzi în topul preferințelor din domeniul practicii arhitecturale și urbane din România. Totuși, deși în ultimii ani s-a înregistrat un nivel ridicat al discursului public în ceea ce privește conștientizarea rolului patrimoniului în îmbunătățirea calității arhitecturale a localităților și implicit a vieții, totuși se constată că patrimoniul este privit drept un obiect extern interesului de dezvoltare, iar acțiunea de restaurare a patrimoniului este asimilată mai degrabă unei operațiuni de ordin tehnic.

Într-un procentaj de 45%, repondenții au considerat că Agenția pentru Protecția Mediului reprezintă și ea un actor important în păstrarea curățeniei și implicit în îmbunătățirea esteticii arhitecturale și a calității vieții. În ultimii ani, atenția cercetătorilor s-a concentrat și pe impactul pe care îl are mediul înconjurător asupra comunității, studiile sociologice demonstrând că fericirea populației este legată direct de aspectul mediului înconjurător. Astfel, în urma unui sondaj realizat de Cult Market Research în aprilie 2018 pe un eșantion de 420 de repondenți în ceea ce privește modul în care curățenia influențează viața acestora, 93% dintre aceștia au afirmat că un mediu curat are un impact pozitiv în viața lor și a comunității din care fac parte.

De asemenea, în urma evaluării rezultatelor unui program de reînnoire urbană în Barcelona și a efectelor acestuia asupra bunăstării generale a rezidenților din cartier, a fost demonstrat

---

¹⁶ Guvernul României(2020), "HOTĂRÂRE nr. 477 din 16 iunie 2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației", Monitorul Oficial, 516

faptul că persoanele care au beneficiat de proiecte de revitalizare a unor spații urbane publice existente și de creare unora noi, au raportat o stare de sănătate mai bună și o îmbunătățire a comunicării în cadrul comunității¹⁷.

Plecând de la aceste studii, s-a conturat ideea clară a existenței unei legături între un mediu înconjurător curat și starea de sănătate percepută care afectează la rândul ei starea de spirit a individului ce se răsfârâge asupra comunității. Deci, starea de spirit generală a unei localități este direct influențată de gradul de curățenie al acesteia.

Dupa listarea primilor patru actori a căror implicare ar avea impact asupra îmbunătățirii aspectului arhitectural al localității și analizarea rezultatelor sondajului, cetățenii au fost rugați să bifeze alte autorități care au un rol fundamental în stabilirea stimulentei potrivite și în asigurarea prosperității pe termen lung a aspectului spațiului urban. În ordine descrescătoare, alexandrenii au considerat că o importanță o are și implicarea comunităților locale, fără de care buna desfășurare a urbei nu ar putea fi posibilă. Principiul consultării cetățenilor presupune implicarea acestora în managementul deciziilor și al ofertei de servicii¹⁸.

Pornind de la criteriul propus de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (O.E.C.D.)¹⁹ care, în funcție de gradul de implicare a cetățenilor, distinge trei tipuri de democrație participativă: informare, consultare și participare, am analizat și comparat modalitățile de consultare a cetățenilor prevăzute în legislația în vigoare. Astfel, procesul de informare al cetățenilor, îi proiectează pe aceștia în exteriorul proceselor administrative, poziționându-i la nivelul unor simpli spectatori sau analiști-comentatori. Această formă de consultare, ce le solicită cel mai mic grad de implicare, poate fi corelată cu modalitățile concrete de consultare a cetățenilor așa cum sunt prevăzute în legislația românească: informațiile din oficiu, printre care se numără comunicatele de presă și raportul de activitate al primarului și respectiv informațiile la cerere, solicitate în baza Legii nr. 544/ 2001.²⁰

Cadrul legal asigură ca procesul de guvernare să fie suficient de transparent pentru ca cetățenii să obțină informația necesară pentru a identifica în ce măsură administrația publică își respectă promisiunile și pentru a fi capabili să analizeze ce se întâmplă în diverse sectoare de politică și să poată ulterior organiza diferite acțiuni de presiune asupra guvernanților.

Cea de-a doua formă, ce implică un grad sporit de implicare, se referă la consultarea cetățenilor care nu numai că se informează asupra problemelor de interes local, dar au prilejul de a-și exprima punctele de vedere în cadrul procedurilor de informare și consultare

¹⁷ Roshanak Mehdipanah, Davide Malmusi, Carles Muntaner, Carme Borrell. An evaluation of an urban renewal program and its effects on neighborhood resident's overall well-being using concept mapping. *Health & Place*, Volume 23, September 2013, Pages 9–17.

¹⁸ Există participare publică în România?, Studiul realizat la inițiativa Centrului de Resurse pentru Participare Publică (CeRe), septembrie 2006, p. 10

¹⁹ OECD. "Engaging Citizens in Policy-Making: Information, Consultation and Public Participation." Paris, France: July 2001.

²⁰ Parlamentul României (2001), "Legea 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public", *Monitorul Oficial*, 663

organizate de administrația publică locală. Corelând această formă de democrație participativă, identificăm o serie de metode ce au corespondent în legislația română, astfel: consultarea cetățenilor prin dezbateri publice, prin aplicarea prevederilor Legii nr. 52/2003²¹, participarea acestora la întrunirile forurilor legislative și decizionale locale- Constituția României, art. 68- Caracterul public al ședințelor, prevederile O.U.G. nr.57 din 3 iulie 2019 privind Codul Administrativ²², referendum- Legea nr. 3/2000²³, etc.

Din experiența ca Arhitect-Șef în cadrul Primăriei municipiului Alexandria, am constatat că populația are un nivel redus de participare la diferite acțiuni ce vizează problemele din comunitate- consultarea bugetului localității, repartizarea bugetului localității, atragerea investițiilor, elaborarea planului strategic al comunității, câștigarea de granturi pentru localitate, elaborarea proiectelor comunitare și crearea condițiilor pentru business, participarea populației la activitățile de amenajare a teritoriului și urbanism, ș.a.m.d. Acest aspect este vizibil și din rezultatul rapoartelor consultării publice, unde interesul cetățenilor pentru implicarea în viața publică și administrativă a comunităților locale este scăzut, deși există cadru legal prin care publicului i se oferă posibilitatea de implicare prin informare, consultare și acces la justiție, pe întreg parcursul elaborării strategiilor și documentațiilor și în toate etapele procesului decizional referitor la activitățile de urbanism și nu numai.

Totodată, deși autoritățile administrative au obligația de a face publice obiectivele dezvoltării economico-sociale privind dezvoltarea urbanistică, conținutul documentațiilor de urbanism care urmează să fie supuse aprobării, precum și al documentațiilor aprobate, rezultatele consultării publicului, deciziile adoptate și modul de implementare a acestora, cetățenii nu sunt motivați să se implice. Cei care reacționează într-o oarecare măsură sunt cetățenii direct afectați, care își canalizează energia în sesizări pe reclamarea nerespectării codului civil și a distanțelor impuse prin Ordinul 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, cu privire la amplasarea clădirilor destinate locuințelor. Modul în care investițiile propuse îndeplinesc prevederile legale sunt analizate atât de către examinatorii tehnici din cadrul administrației publice în ceea ce privește respectarea reglementărilor impuse prin planul de urbanism general și regulamentul local aferent, cât și de către instituțiile avizatoare, în etapa elaborării propunerilor ce vor fi supuse procesului de avizare, avizele favorabile fiind emise doar dacă sunt îndeplinite în mod cumulativ condițiile legiferate.

Analizând acest aspect, reiese că cetățeanul nu este stimulat să se implice activ în dezvoltarea localității decât dacă este afectat în mod direct, iar principalul motiv care îl deranjează și îl scoate din zona de confort este starea de nou creată. Localnicii sunt reticenți la nou, iar modernismul injectat în supradoze poate fi respins de sistemul imunitar al organismului civic rudimentar, cum putem observa în mai toate localitățile din țară.

²¹ Parlamentul României(2003), "Legea nr. 52 din 21 ianuarie 2003 (*actualizata*) privind transparenta decizionala in administratia publica", *Monitorul Oficial*, 70

²² Guvernul României(2019), O.U.G. nr.57 din 3 iulie 2019 privind Codul Administrativ, *Monitorul Oficial*, 555

²³ Parlamentul României(2000), "Legea nr. 3/2000 (*actualizata*) privind organizarea și desfășurarea referendumului ", *Monitorul Oficial*, 84

Deși autoritățile publice respectă metodologia de informare și consultare a publicului cu privire la elaborarea sau revizuirea planurilor de amenajare a teritoriului și urbanismului, elaborând propriul Regulament local referitor la implicarea publicului și deși "informarea și consultarea publicului se efectuează în toate fazele proceselor de elaborare sau actualizare a planurilor de urbanism și de amenajare a teritoriului și este parte integrantă a procedurii de inițiere, elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului"²⁴, din experiența acumulată în cadrul administrației publice, pot spune cu certitudine că cetățenii nu sunt interesați de investițiile, proiectele și activitățile promovate de primărie, decât dacă sunt direct afectați, în rest fiind preocupați de cu totul alte aspecte ale vieții cotidiene, concluzii ce rezultă din sondajul efectuat la nivelul localității.

Implicarea scăzută și dezinteresul cetățenilor în dezvoltarea arhitecturală a localității în care trăiesc, rezultă și din întrebarea nr. 18 a chestionarului nr.1, „Credeti că implicarea Dvs. într-un program ce privește estetica arhitecturală a localității natale ar fi utilă?”. Un procent de 38% din cei intervievați au răspuns că s-ar implica, dar la un nivel moderat, prin oferirea de consultanță, idei, sprijin pentru diferși actori în proces; 30% au răspuns că s-ar implica, la un nivel mediu, prin activități directe, oferind unele sume de bani și implicând la rândul său în activitate și alte persoane; 23% au considerat că se implică deja, întrucât domeniul de activitate presupune predarea de materii din sfera analizată în sondaj.

Surprinzător și cu o tentă dramatică, sondajul a scos la iveală existența unui procent, destul de mic, dar nu de ignorant, de cetățeni care au considerat că nu au vârsta necesară pentru a se implica. Media de vârstă a persoanelor care au optat pentru acest răspuns a fost cuprinsă între 25-35 de ani și respectiv 35-50 de ani. Tot în media de vârstă cuprinsă între 35-50 de ani, cetățenii au considerat că viața este prea solicitantă pentru a face eforturi suplimentare. Dacă răspunsul referitor la viața solicitantă ce determină ca cetățeanul să nu mai aibă capacitatea de a-și canaliza energia și pe latura dezvoltării arhitecturale a localității, a comunității în care trăiesc, poate fi justificat, nu același lucru se poate spune despre răspunsul privind vârsta necesară pentru a se implica.

Concluzia sondajului efectuat, poziționează municipiul Alexandria în tiparul localităților, în care, deși trăiesc unul lângă altul în actualul context urban, mulți oameni nu formează comunități, singura legătură între ei fiind proximitatea²⁵. Cu toate că trăiesc alături, ei își desfășoară activitățile în cu totul altă parte, fapt ce îi determină să-și ducă existența oarecum deconectați de cei care locuiesc în jurul lor. Ei nu pot și nu mai au timp să împartă cu vecinii lor sentimente de grijă și afecțiune sau resentimente față de nedreptăți sau servicii de proastă calitate. Soluția pentru renașterea acestor comunități o enunță Christopher Day în lucrarea sa „Consensus Design: Socially Inclusive Process”²⁶. Consideră că adoperea de către toți membrii unei comunități a unor principii bazate pe idei și aspirații comune, un model consensual axat pe spiritul locului, creație și inovare, ar duce cu siguranță la o revitalizare a zonei, cartierului în care trăiesc, la definirea unei identități a locului și implicit la o renaștere a localității.

²⁴ Ministerul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului (2000), ORDIN nr. 176/N/1999 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al planului urbanistic zonal" - Indicativ GM-010-2000, *Monitorul Oficial*, 399

²⁵ Day, Christopher (2003), *Consensus Design: Socially Inclusive Process*, Architectural Press, p.13

²⁶ Ibidem

5. Bibliografie

- Apostol Tofan, D. (2009), „*Drept Administrativ. Note de curs*”, Vol.I, Universitatea Dunărea de Jos, Facultatea de drept, Galați, România.
- Corneliu, M. (2000), „*Drept administrativ*”, Editura Victor, București, România.
- „*Există participare publică în România?*”, Studiul realizat la inițiativa Centrului de Resurse pentru Participare Publică (CeRe), septembrie 2006, disponibil la: <http://cere.org>, [Accesat 11 septembrie 2022].
- Guvernul României (2008), „Ordonanță de urgență nr. 221 din 23 decembrie 2008 pentru stabilirea unor măsuri de reorganizare în cadrul administrației publice centrale”, *Monitorul Oficial*, 882.
- Guvernul României (2001), „Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului și a ministerelor”, *Monitorul Oficial*, 164.
- Guvernul României (2018). „Strategia Națională din 9 noiembrie 2018 pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030” *Monitorul Oficial*, 985.
- Guvernul României (2019), „Ordonanța de urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ”, *Monitorul Oficial*, 555.
- Guvernul României (2020), „HOTĂRÂRE nr. 477 din 16 iunie 2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației”, *Monitorul Oficial*, 516.
- Mehdipanah, R., Malmusi, D., Muntaner, C., Borrell, C. (2013), „*An evaluation of an urban renewal program and its effects on neighborhood resident's overall well-being using concept mapping. Health & Place,*”, *Volume 23*.
- Ministerul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului(2000), ORDIN nr. 176/N/1999 pentru aprobarea reglementării tehnice „Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al planului urbanistic zonal” - Indicativ GM-010-2000, *Monitorul Oficial*, 399.
- Miron, D. (2002), „*Drept civil și administrativ*”, Editura Muntenia & Legea, Constanța, România.
- Negoită. A. (1996), „*Drept administrativ*”, Editura Sylvi, București, România.
- Noica, C. (1993), „*Modelul cultural european*”, Editura Humanitas, București, România.
- OECD (2001), „*Engaging Citizens in Policy-Making: Information, Consultation and Public Participation*” Paris, France, disponibil la: <http://www.oecd.org>, [Accesat 9 septembrie 2021].
- Parlamentul României(2000), „Legea nr. 3/2000 (*actualizata*) privind organizarea și desfășurarea referendumului ”, *Monitorul Oficial*, 84.
- Parlamentul României(2001), „Legea 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public”, *Monitorul Oficial*, 663.
- Parlamentul României(2003), „Legea nr. 52 din 21 ianuarie 2003 (*actualizata*) privind transparența decizională în administrația publică”, *Monitorul Oficial*, 70.
- Parlamentul României(2004), „Legea 544 din 2 decembrie 2004 a contenciosului administrativ”, *Monitorul Oficial*, 1154.

Primit: 29 octombrie 2022; Acceptat: 12 noiembrie 2022

Articol distribuit sub licență „Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License” (CC BY-NC-ND)

